

לא ידענו מה היה לו. ספרות ומשמעות באגדה התלמודית. איתי מרינברג-מיליקובסקי. רמת גן, אוניברסיטת בר אילן, תשע"ו. 226 עמ'. (03-5318575)

לימוד תלמוד בישיבת הקיבוץ הדתי בעין צורים (שנסגרה לפני כמה שנים), ובמקביל ספרות ולשון ואומנות באוניברסיטה הפתוחה, גרמו למחבר לבחון את דרכי הפרשנות השונות של סיפורי האגדה שבספרות חז"ל בעיניים 'מדעיות'. לדעתו ההקשר שבו מופיע הסיפור במקום שבו הוא נמצא בתלמוד או במדרש הוא המפתח להבנתו ה'אמיתית', ולהפנמת הכוונות של חז"ל הטמונות בו. בספר מנותחות שבע אגדות חז"ל המספרות על מעשיו של משה רבנו כאשר עלה למרום ועם ישראל טען 'לא ידענו מה היה לו', ומודגם השימוש בדרכי המחקר הספרותי השונות כדי למוץ את כל הדבש הספוג באגדות אלו. כך מונגדות הדרשות השונות המתארות את יחסו של משה רבנו ללימוד התורה בבית מדרשו של ר"ע, ואת חששותיו שנבעו מכיוונים מנוגדים, והמחבר מקשר בין החשש הזה שאירע בסוף ימיו של משה לבין ההתנגדות שלו בתחילת ימיו לקחת על עצמו את ההנהגה של עם ישראל. ומעניין שלנקודה

נתקבלו במערכת

זו הוא מצא מקור מקביל מאוד לא צפוי - שו"ת 'יהודה יעלה' מאת רבי יהודה אסאד (או"ח סי' כג), מגדולי חכמי הונגריה לפני מאתיים שנה: 'ויאמר בי ה' שלח נא ביד תשלח, משמע שאז מיד גילה הקדוש ברוך הוא למשה והראהו ר"ע דורש כתרי אותיות, ומיד אמר משה מעתה אין לי עסק בשליחות הקדוש ברוך הוא, גם בשליחות הראשון במראה הסנה, ולא רק כשעלה למרום'. מכאן שמחקר ספרותי-תורני מודרני יכול להגיע למסקנות פרשניות שכבר הגיע אליהן פוסק הונגרי, תלמיד-חבר של רבנו החתם סופר...